

Under sportlovet 2019 åkte jag till England för att besöka Ms. Emma Suffield som året innan valdes till School Librarian of the Year av School Librarian Association – en organisation grundad 1937 i Storbritannien.

Motiveringen för att Emma vann priset förra året var att under sina 5 år på St. Wilfrid's C of E Academy i Blackburn har lån av böcker ökat med 450% sen hon tog över biblioteket. Dessutom jobbar hon mycket tillsammans med olika arbetslag inom skolan så att biblioteket blir integrerad i läroplanen. Emma är också väldigt aktiv och kreativ och planerar många olika evenemang, får regelbundna författarbesök och driver flera olika klubbar efter skolan.

Efter att Emma vann priset har hon även blivit mer involverad i skolbiblioteksvärlden i Storbritannien: hon är en av domarna för Young Adult Book priset, hon är Regional Vice Chair i SLA för Lancaster området, hon recenserar YA böcker för olika utgivare, och hon har blivit kontaktad av unga författare som håller på att ta sina första steg. Emma har även skrivit sin första YA bok och håller nu på att skaffa en agent.

St. Wilfrid's C of E Academy är en skola i diversifierat och utsatt område i Blackburn, en industristad i norra England där 20% av befolkningen består av invånare av en annan etnisk bakgrund. Anledningen för att jag valde att åka dit var att jag trodde att likheten mellan vår elevkår skulle hjälpa mig växa i mitt arbete och att det vore intressant och givande att följa arbetsmetoder på ett skolbibliotek i ett annat land.

Jag var i Blackburn i en vecka och spenderade arbetsdagarna tillsammans med Emma och fick en bra inblick i bibliotekets verksamhet, samt inspiration för mitt eget arbete. Emma var otroligt trevlig och hennes grupp av elevbibliotekarier – ett gäng elever som hjälper till i biblioteket på sina raster – var underbara. Jag kände mig mycket välkommen och hade en fantastisk vecka på St. Wilfrid's.

Information om biblioteket

Biblioteket är stort (plats för nästan 200 elever) och ligger väldigt centralt i skolan. Biblioteket är öppet från 8-16 varje dag. Äldsta årskursen i skolan har ett eget bibliotek i en annan skolbyggnad som används mest som arbetsrum för elever under schemalagda "study times" men det har också en del böcker som Emma är ansvarig för att köpa in.

Eftersom alla 1400 elever har rast samtidigt på skolan blir det extremt fullt på biblioteket och endast en årskurs är tillåten där på rasterna varje dag. Det är till och med kö utanför biblioteket och en av elevbibliotekarierna står då i dörren och släpper in fler elever när ett gäng går ut.

Biblioteket är också ansvarigt för att ta hand om skolans iPads. De flesta i skolan har köpt sin iPad genom skolan och får ta hem den, men de som inte kan köpa egen lånar från biblioteket, så det är en del elever som kommer och hämtar på morgonen och lämnar efter skolan.

Accelerated Reader och annat läsfrämjande

Accelerated Reader är ett läsprogram som används på många skolor i Storbritannien. Ett läsförståelsetest ger dig din läsnivå och tanken är att du läser böcker på den nivån tills du går upp till nästa nivå. Man tar alltså ett nytt test efter varje bok. Allt är gjort på iPad och man har sitt eget konto på AR så det är en smidig process.

Nästan alla böcker på biblioteket är markerade med olika färgade stjärnor som identifierar vilket läsnivå de tillhör, och sedan finns det även siffror mellan 1-10 för varje nivå som gör nivån ännu mer specifik.

Under skolåret pågår det en tävling om vilken elev som har läst flest böcker. Och eftersom skolan har hussystem (house system – fyra olika hus eleverna samt lärare tillhör) tävlas det även inom husen.

Det var imponerande att se hur mycket det jobbas med läsning på skolan. Det finns en del skolassistenter som jobbar nästan enbart med elever som har svårigheter med läsning. Emma berättade om två sorters "metoder" de använder på skolan: "*corrective reading*" som är intervention för elever som har svårt för läsning och då är det fokus på läskunskaper (reading skills) och "*guided reading*" som har med läsfrämjande att göra (encouraged reading) och används till exempel om elever ligger efter i sin läsning. På fredageftermiddagar sitter en skolassistent på biblioteket med en grupp elever som inte läst ikapp den veckan (inte gjort sin hemläxa i läsning helt enkelt) och ser till att de läser ikapp.

Skolan har även en uppmuntrande läsmetod som kallas för "*drop everything and read*". Det är en 20 minuters schemalagd lässtund som flyttas varje vecka så den inte alltid inträffar på samma dag/ämne. Lärarna bestämmer om de har den i början, mitten, eller slutet av lektionen.

En annan rolig läslustveckande aktivitet som finns på skolan är ett "*get caught reading raffle*" – ett lotteri som går ut på att de elever som sitter och läser på rasten på förbestämda tider (också schemalagda) kan få en lott och få chans att vinna ett pris varje månad. Det är då skolassistenter som går runt och de elever som läser just då får dra sin lott.

En annan idé jag tyckte var bra är att i början av varje skolår gömmer Emma fem guldbiljetter (som i Willy Wonka's Golden Tickets) i fem olika böcker och eleverna som hittar dem under skolåret vinner ett pris.

MIK

All medie-och informationskunskap undervisas i olika ämnen och inte som ett specifikt ämne där bibliotekarien har en ledande roll. Däremot har Emma gett ytterligare stöd med att dela material med ämneslärarna eller skapa displayer på biblioteket som har till exempel att göra med plagiering eller falska nyheter.

Elever med särskilda behov

Biblioteket har en del böcker som är dyslexivänliga. Skolan har även en del synskadade elever och biblioteket lånar böcker via intrabibliotekslån för dessa elever.

Elevbibliotekarier

Emma har en grupp elever som kommer och hjälper till under rasterna. Det är ca 10 elever och de flesta kommer för det mesta varje rast. På rasterna, när biblioteket är helt fullt, går Emma runt och hjälper elever hitta böcker och ser till att allt är i ordning, under tiden som elevbibliotekarierna sitter vid lånedisken och lånar ut böcker till elever, eller gör återlämningar och sorterar böcker tillbaka i hyllorna. Elevbibliotekarierna har en egen dator som är tänkt just för dem, eftersom de inte har tillgång till Emmas dator. Alla elevbibliotekarier får ett märke (badge) där det står "student librarian".

Elevbibliotekarierna hjälper även till med att designa displays och komma med idéer för evenemang och annat. I slutet av skolåret har Emma organiserat en avslutning för dem med fika och roliga aktiviteter och har bjudit in elevbibliotekarier från närliggande skolor också.

Klubbar och evenemang

Emma driver två bokklubbar (för äldre och yngre elever) som läser och diskuterar böcker de väljer tillsammans. Ibland går de på bio (om en bok har filmatiserats) och har också varje år en "Book Club Bake Off" med boktema. Bokklubben har även brevvänner från andra skolor runt om i världen och det samarbetet går ut på att man skriver ett vykort med boktips till varandra. Det finns också en serieklubb som medverkar i Stan Lee Excelsior Awards – ett seriepris som hundratals skolor runt om i landet deltar i – och en skrivklubb som i slutet av varje år får publicera sina berättelser i bokform.

Evenemang finns det många av. Varje år firar biblioteket Harry Potter Night med flera aktiviteter i biblioteket och personalen och elevkåren klär ut sig till karaktärer från böckerna.

Författarbesök är ganska frekventa och jag hade sådan tur att Tom Palmer var på besök en av dagarna jag var där. Hans session med eleverna var jättebra i och med att han blandade fotboll och läsning på ett väldigt bra sätt. Han hade med sig ett fotbollsmål som vi hade inne på biblioteket och sedan hade han ett quiz där han slängde ut olika frågor om böcker och snabbaste eleven att svara på varje fråga fick chans att göra straffmål med Emma i målet! Det blev en utslagning - om man träffade fick man gå vidare och om man missade var man ute, och den som lyckades träffa alla sina mål fick en guldpokal till slut!

Andra evenemang på biblioteket är Murder Mystery Night, livemusik en gång i månaden av elever som är aktiva i skolans musikverksamhet, firande och aktiviteter runt World Book Day, deltagande i lokala priser som Bolton Book

Awards och CLIP Carnegie Awards (där eleverna kan vara med och rösta), bokmarknader (Book Fayres) och mycket mer.

Uppsökande verksamhet med föräldrar

En del aktiviteter finns för att få föräldrarna mer inblandade i elevernas läsning, till exempel:

- Reading café: vid vissa regelbundna tillfällen bjuds det in föräldrar för att läsa tillsammans med eleverna på skolan.
- I receptionen har det funnits en bokhylla med begagnade böcker som föräldrar kan ta med hem för att läsa själva eller tillsammans med sina barn.
- På utvecklingssamtalen uppmuntrar mentorer sina mindre entusiastiska läsare att besöka biblioteket med sina föräldrar direkt efter samtalet och välja en bok tillsammans.
- På föräldrakvällar presenterar Emma information om biblioteket till alla föräldrar. Och både på biblioteket och i receptionen finns det en broschyr med bra information om biblioteket och dess verksamhet.

Sociala medier

Emma är väldigt aktiv på sociala medier och nätverkar mycket genom Twitter (där biblioteket har ett eget konto) och får idéer för biblioteket genom andra bibliotek hon följer. Hon har även två olika bokbloggar där hon berättar om böcker hon har läst och annat kopplat till litteratur och bibliotek.

Jag är väldigt glad över möjligheten att ha fått göra den här resan och tyckte jag lärde mig mycket av mitt besök och kom tillbaka full av inspiration. Jag fick också besöka några andra fantastiska bibliotek i området under min vecka i England: Manchester Public Library och John Rylands Library (också i Manchester), Preston Library, och sen har Blackburn också ett välbesökt och bra bibliotek. Och en av kvällarna hade Emma organiserat att vi skulle gå ut och äta tillsammans med två andra skolbibliotekarier från området och vi hade en riktigt härlig kväll på en charmig pub ute på landet. Där diskuterade vi bland annat skillnaderna på bibliotekskulturen i våra respektive länder och de var imponerade att höra att det finns en lag i Sverige om obligatoriska bibliotek i alla skolor eftersom det inte finns något motsvarande i Storbritannien. Jag kommer definitivt hålla kontakt med Emma och de andra bibliotekarierna jag träffade och fortsätta dela bra idéer med varandra. Eftersom man är så ensam i sitt arbete på sin arbetsplats är det väldigt viktigt att kunna nätverka med sina kollegor. Efter 5 år på jobbet har jag ett väldigt bra nätverk här i Sverige och det är roligt att kunna expandera horisonten genom att skapa kontakter utomlands.